

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
t.a.v. de Minister, mw. Femke Marije Wiersma

Datum: 10 januari 2025

Onderwerp: internetconsultatie coupeerverbod

Geachte mevrouw,
Excellentie,

Hierbij bied ik u namens de Engelse Springer Spaniël Club Nederland onze zienswijze aan in verband met de internetconsultatie met betrekking tot uw voornemen om *"Deelname aan, en toelating tot wedstrijden in Nederland met paarden waarbij één of meerdere staartwervels zijn verwijderd op of na 1 december 2016 en honden waarbij de oorschelp geheel of gedeeltelijk is verwijderd, door middel van een algemene maatregel van bestuur, (te) verbieden."*

En,

"Deelname aan, en toelating tot tentoonstellingen en keuringen in Nederland met paarden waarbij één of meerdere staartwervels zijn verwijderd op of na 1 december 2016 en honden waarbij één of meerdere staartwervels en/of de oorschelp geheel of gedeeltelijk zijn verwijderd, door middel van een algemene maatregel van bestuur, (te) verbieden."

Zoals in deze zienswijze onderbouwd beargumenteerd, doen wij -en met ons ook andere rasverenigingen en organisaties, belanghebbenden en betrokkenen- een klemmend beroep op u om af te zien van uw voorgenoemde voornemen voor zover het verbod tot deelname aan veldproeven en wedstrijden betreft op basis van het geheel of gedeeltelijk verwijderen van één of meerdere staartwervels bij werkenden honden indien daarvoor een medische noodzaak bestaat. Wij menen dit ook in het voorstel van Uw Minister zo te lezen.

De ESSCN acht het positief dat de Minister het belang en het welzijn van de honden vooropstelt en daarop beleid ontwikkelt, hetgeen ons als rasvereniging uiteraard zeer ter harte gaat. Wij zien uw inhoudelijke reactie op onze inbreng tegemoet en gaan mede op basis daarvan graag nader met u in gesprek, alvorens u tot een meer definitieve afweging komt.

Hoogachtend,

E.F.M (Maas) de Quaij,
Voorzitter ESSCN

ZIENSWIJZE

In reactie op de internetconsultatie betreffende een algeheel coupeerverbod bij honden, meer in het bijzonder het opheffen van de uitzondering ex artikel 2.8 lid 2 sub a Wet dieren (medische noodzaak) in samenhang met artikel 2.15 lid 5 en 6 (wedstrijden met dieren) en artikel 2.16 lid 3 en 4 Wet Dieren (vertoning dieren) ter uitvoering van de Wet aanpak dierenmishandeling en dierenleed m.i. 1.1.2023.

De Engelse Springer Spaniël Club Nederland (ESSCN) reageert met deze zienswijze op de internetconsultatie met betrekking tot de voorgenomen Algemene Maatregel van Bestuur om de uitzondering in de Wet dieren, meer in het bijzonder de uitzondering als geformuleerd in artikel 2.8 lid 2 sub a van die wet volledig te schrappen, en aldus een algeheel coupeerverbod te laten gelden zonder enige nuancering in geval van gehele of gedeeltelijke amputatie van de staart om medische redenen. Daar waar in deze zienswijzen wordt gesproken over 'couperen' of 'amputeren', wordt daarmee bedoeld: het om medische redenen weg nemen van één of meer wervels van de staart in het belang van de gezondheid van de betreffende hond. Het geheel of gedeeltelijk verwijderen van de oorschelp is in het geval van een Engels Springer Spaniël niet aan de orde en daartegen richt deze zienswijzen zich niet.

De ESSCN maakt zich evenwel ernstige zorgen over de gevolgen van de Wet aanpak dierenmishandeling en dierenleed, met name waar het betreft het algemene coupeerverbod in relatie tot werkende honden, welke specifieke en ras eigen werkeigenschappen leiden tot inzet bij het leger, politie, jacht, calamiteiten, drugspreventie en opsporen van gaslekken.

Deze ras specifieke eigenschappen zijn door eeuwenlange zorgvuldige selectie bewaard gebleven en het zijn juist die eigenschappen waar de specifieke hond plezier aan beleeft door datgene te (kunnen) doen wat in zijn DNA verankerd ligt. Dat is wat bijdraagt aan het welzijn van het dier.

Gelet op de historische ontwikkeling van het ras zoals wij dat vandaag de dag kennen, is sprake van eigenschappen die het waard zijn om te bewaren en te koesteren, en deze zijn te beschouwen als cultureel immaterieel erfgoed¹. Het is dit immateriële erfgoed dat bewaard en met waarborgen omgeven dient te worden. Dat dient het uiteindelijke doel van de wet Dieren te zijn, waartoe een algeheel coupeerverbod evenwel verre van doelmatig is te noemen.

De genoemde eigenschappen worden beoordeeld tijdens veldproeven (field trials) en (veld)wedstrijden, hetgeen weer resulteert in adequate fokprogramma's. Hieronder wordt uiteengezet welke problemen daarbij worden voorzien, waarom het algehele verbod ten aanzien van bepaalde hondenrassen juist contraproductief werkt en wat daarbij een oplossingsrichting zou kunnen zijn. Uitgangspunt van deze zienswijze is de tekst van de memorie van toelichting, 35 892 nr. 3 en de concept nota van toelichting.

Daarnaast merkt de ESSCN op dat het aspect van handhaving onvoldoende is uitgewerkt en in de praktijk tegen problemen aan loopt. Zo is het een gegeven dat geen enkele hond een vast aantal staartwervels heeft, ook niet binnen een ras. In sommige landen worden vaak een of twee staartwervels verwijderd bij de geboorte, hetgeen veel klachten voorkomt, maar dat is nauwelijks te beoordelen. Ook worden er honden geboren met een kortere staart, waar dus niet van aangetoond kan worden dat daarbij

¹ Immaterieel erfgoed is de schakel tussen heden, verleden en toekomst. Het is cultuur van nu, geeft een gevoel van verbondenheid met vorige generaties en is tegelijkertijd ook toekomstgericht omdat mensen het willen doorgeven naar volgende generaties. Anders dan materieel erfgoed (gebouwen, objecten, documenten en monumenten) is immaterieel erfgoed een levende en dynamische vorm van erfgoed, die zich aanpast aan en mee verandert met de tijd. Het verbindt de gemeenschap die het beoefent en zich ermee identificeert. Immaterieel erfgoed vormt het hart van die groep mensen, die het vaak met passie en op vrijwillige basis beoefenen (bron: Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland)

sprake zou zijn geweest van amputatie. Deze honden zouden dus ten onrechte uitgesloten worden terwijl sprake is van een volkomen legale en rechtmatige situatie.

Inleiding

Europese Verordening²

Binnen Europees verband is bij verordening van het Europees parlement en de Raad een aantal regels opgesteld inzake het welzijn van honden en katten en hun traceerbaarheid. De toelichting op deze verordening vermeldt, voor zover hier relevant:

(32) Het is van groot belang dat honden en katten voldoende ruimte krijgen om aangeboren gedrag te vertonen. Om dezelfde reden moet het gebruik van containers worden beperkt tot uitzonderlijke omstandigheden, zoals voor de isolatie van agressieve dieren of voor vervoer naar een dierenarts. Huisvesting voor honden en katten moet ook onbeperkte toegang bieden tot daglicht, waar nodig aangevuld met kunstmatige verlichting, om het juiste slaap- en waakritme van de dieren mogelijk te maken. Om tegemoet te komen aan hun behoefte om te bewegen, te socialiseren en ander aangeboren gedrag te vertonen, moeten honden dagelijks veilig naar buiten kunnen.

Hetgeen in de verordening als 'aangeboren gedrag' wordt bedoeld, wordt in deze zienswijze omschreven als 'ras eigen werkeigenschappen'.

(36) Procedures die tot doel hebben het uiterlijk van katten en honden te veranderen of bepaalde gedragingen te voorkomen, zoals het couperen van oren of staarten, ontklauwen en het verwijderen van stembanden, hebben ernstige negatieve gevolgen voor het welzijn van katten en honden. Deze procedures veroorzaken pijn en verhinderen dat katten en honden aangeboren gedrag vertonen. Daarom mogen zij alleen worden toegestaan indien zij door een dierenarts worden uitgevoerd en alleen wanneer dit om medische redenen noodzakelijk is.

Van belang is te vermelden, dat met de bedoelde verordening een aantal minimumregels worden uitgewerkt in het belang van dierenwelzijn, het tegengaan van illegale handel en ondermaatse fokpraktijken. Door een uniforme regeling uit te werken gelden deze bepalingen in de gehele Europese unie.

In hoofdstuk II: Verplichtingen voor exploitanten van inrichtingen wordt in artikel 15 (pijnlijke praktijken) wordt vermeld:

1. Verminkingen, met inbegrip van het couperen van oren en staarten, het gedeeltelijk of volledig amputeren van tenen en het verwijderen van stembanden, zijn verboden, tenzij zij worden uitgevoerd vanwege een medische indicatie die uitsluitend is bedoeld om de gezondheid van honden en katten te verbeteren. In dat geval mag de procedure alleen onder verdoving en met langdurige pijnstilling door een dierenarts worden uitgevoerd.
2. Het steriliseren van mannelijke en vrouwelijke dieren is alleen toegestaan indien dit onder verdoving en met langdurige pijnstilling door een dierenarts wordt uitgevoerd.
3. De volgende behandelingen zijn verboden:
 - a) het continu vastbinden van lichaamsdelen;
 - b) het schoppen, slaan, meeslepen, gooien en knijpen van dieren;
 - c) het blootstellen van honden en katten aan elektrische stroom;
 - d) langdurig gebruik van muilkorven, tenzij dit noodzakelijk is om gezondheids- of welzijnsredenen; in dat geval wordt de duur beperkt tot de minimaal noodzakelijke periode;
 - e) het optillen van honden of katten aan de ledematen, de kop, de staart en het haar.

Opmerkelijk in deze is, dat artikel 15, lid 1 van de Verordening de medische noodzaak als uitzondering benoemt, zodat een ingreep om die reden derhalve niet als een 'verminking' wordt gekwalificeerd. Dit is van belang omdat artikel 15a van de Verordening bepaalt dat organisatoren geen 'gemutileerde' dieren mogen toelaten tot shows, tentoonstellingen en

² Brussel, 7.12.2023 COM(2023) 769 final - 2023/0447(COD)

wedstrijden. De wijzigingsvoorstellen van de Raad vermeldt dat katten en honden met "extreme conformiteitskenmerken" of "verminderingen" (mutilatie) niet mogen deelnemen aan wedstrijden, shows en tentoonstellingen.

De definitie van 'mutilatie' zoals gesteld in de Verordening is: "*an intervention, including a surgical intervention, other than neutering or implantation of a transponder, which results in damage to or the loss of a sensitive part of the body or the alteration of bone structure of a dog or a cat.*"

Hier lijkt derhalve sprake van een innerlijk niet consistente redenering, die zonder toelichting niet begrijpelijk is.

Wet Dieren

De wet dieren kent een algeheel verbod op lichamelijke ingrepen (artikel 2.8 lid 1), waaronder het couperen van staarten bij honden, waarop echter een uitzonderingsmogelijkheid is geformuleerd indien deze ingreep geschiedt op basis van medische noodzaak (artikel 2.8 lid 2 sub a). Deze uitzondering vervalt in zijn geheel en maakt plaats voor een verbod tot deelname aan wedstrijden indien sprake is van geheel of gedeeltelijke verwijdering van de oorschelp. Immers een geheel of gedeeltelijke verwijdering van staartwervels bij honden is primair geformuleerd in relatie tot tentoonstellingen en keuringen.

Blijkens de tekst van de memorie van toelichting leek de Minister zich niet te realiseren dat het kunnen organiseren van veldproeven en veldwedstrijden, waar dan geen gecoupeerde honden meer aan deel mogen nemen als de uitzondering komt te vervallen, juist een wezenlijk element vormen om ras specifieke werkeigenschappen te kunnen ontwikkelen ten behoeve van de inzetbaarheid van de hond op verschillende gebieden.

Sinds jaar en dag steken juist zeer gemotiveerde, professioneel opgeleide, continu door autoriteiten gecontroleerde en toegewijde keurmeesters en vrijwilligers concreet en jaarrond naar eer en geweten de handen uit de mouwen ten behoeve van de honden, in casu de Engelse Springer Spaniël en de Cocker Spaniël, waar zij zorg voor dragen.

Motivering van uitzondering

In de memorie van toelichting wordt op pagina 19 aangegeven: *Door het couperen zonder medische noodzaak worden het welzijn en de gezondheid van het dier onnodig benadeeld. De staart is een onmisbaar hulpmiddel voor de beweging van het dier, als communicatiemiddel met andere soortgenoten en als middel om ongedierte weg te slaan. Zonder staart wordt het welzijn van het dier ernstig aangetast. De medische noodzaak als uitzonderingsmogelijkheid werd op grote schaal misbruikt wat de reden is geweest om de uitzondering niet langer meer toe te staan.*

Echter door aldus de grondslag voor een algeheel verbod zeer breed te formuleren, zonder uitzonderingen ten aanzien van bijvoorbeeld amputatie van slechts een klein deel van de staart te motiveren, is onvoldoende rekening gehouden met de (rechts)gevolgen en implicaties op verschillende terreinen waarop bepaalde honden worden ingezet. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan het terugdringen van inteelt binnen een ras, waar de rasverenigingen zich sterk voor maken door aanscherping van het fokreglement.

In de concept nota van toelichting lijkt de minister het vorenstaande ook te bedoelen, en een wezenlijke nuancering aan te brengen, gelet op de passage:

"Het couperen van de staart van honden is in het belang van dierenwelzijn niet aangewezen als ingreep waarmee niet mag worden deelgenomen aan wedstrijden. Met name bij bepaalde jachthonden (bijvoorbeeld bij de Engelse Springer Spaniël) komt een diergeneeskundige noodzaak voor amputatie van (een deel van) de staart nog regelmatig voor. De mogelijkheid tot deelname aan wedstrijden (waarbij de hond niet wordt beoordeeld op het uiterlijk) kan eigenaren

stimuleren om de hond regelmatig beweging te geven, waardoor de hond kan voldoen aan zijn gedragsbehoeftes."

Deze overweging in de concept nota van toelichting wordt volledig onderschreven door de ESSCN.

Daarbij herhaalt de ESSCN, dat de te houden veldproeven en wedstrijden met name gericht zijn op instandhouding van de intrinsieke waarden van dit ras en dus niet in strijd is met de bedoeling van de wet, zoals ook in de concept nota van toelichting bedoeld:

"Dit nieuwe verbod zal dus met name van toepassing zijn op uit het buitenland geïmporteerde dieren (waar couperen nog een toegelaten ingreep is). Het couperen van de staart bij honden zonder diergeneeskundige noodzaak is sinds 2001 in Nederland verboden. Met name bij bepaalde jachthonden (bijvoorbeeld de Engelse Springer Spaniël) komt een diergeneeskundige noodzaak voor amputatie van (een deel van) de staart echter nog regelmatig voor. Voor deze groep houders zullen de gevolgen van het verbod op deelname aan tentoonstellingen en keuringen dan ook groter zijn. Voor populaties waarbinnen een diergeneeskundige noodzaak tot couperen hoog is blijft het van belang dat de sector preventieve maatregelen neemt voor deze pijnlijke aandoeningen."

Ook deze overweging ten aanzien van deelname aan keuringen en tentoonstellingen onderschrijft de ESSCN. Hierna wordt getracht om ten aanzien van veldwedstrijden en veldproeven duidelijk te maken dat die van een geheel andere orde is dan tentoonstellingen en hondenshows waar honden op uiterlijke kenmerken worden gekeurd.

Binnen Europees verband geldt reeds het coupeerverbod voor specifieke rassen. Maar in de ons omringende landen wordt de uitzonderingsbepaling gehandhaafd, mits aan bepaalde eisen wordt voldaan. Gezien de zorg bij het Ministerie en de wens om misbruik tegen te kunnen gaan door toezicht en handhaving, en daarmee een zekere waarborg voor het behoud van het dierenwelzijn te kunnen geven, zou ook gekozen kunnen worden voor een systeem van voorwaarden zoals bijvoorbeeld in Engeland is ingevoerd, om de uitzondering (vrijstelling) voor werkende honden in de wet te kunnen handhaven, zoals hierna uitgewerkt.

Controle en handhaving naar Engels model

Vrijstelling voor werkende honden in Engeland

Engeland kent een zeer lange historie met betrekking tot de Springer Spaniël en de Cocker Spaniël die teruggaat tot het jaar 900 voor Christus. Ook in Engeland bestaat een wettelijk geregeld verbod voor ingrepen bij honden. Evenwel zijn er in die wet uitzonderingen gemaakt op het verbod voor bepaalde soorten werkende honden, of waar couperen wordt uitgevoerd voor medische noodzaak /behandeling. De dierenarts moet verklaren dat hij of zij bewijs heeft gezien dat de hond waarschijnlijk in een van de gespecificeerde gebieden zal werken.

Elke spaniël, terriër, pointer of hun kruisingen kunnen worden gecoupeerd (zolang het nodige bewijs wordt geleverd dat aangeeft dat ze waarschijnlijk zullen werken).

- Eigenaren en houders die de staart van een werkhond willen laten couperen, moeten ervoor zorgen dat dit in overeenstemming met de wet gebeurt.
- De gecoupeerde hond zal ook moeten worden gechipt voordat hij drie maanden oud is. Als men de hond krijgt voordat hij drie maanden oud is, wordt aangeraden ervoor te zorgen dat deze is gechipt voordat men eigenaar wordt en dat het certificaat in alle onderdelen is ingevuld.³
- Dierenartsen zijn de enige personen die mogen beslissen of een hond zijn staart mag laten couperen. De beslissing is discretionair. De wetgeving vereist niet dat een dierenarts verplicht is de staart van een in aanmerking komende hond te couperen.

³ In Nederland worden alle pups reeds verplicht gechipt.

Bewijs dat vereist is ter ondersteuning van het legaal couperen van staarten

De hond moet worden gepresenteerd met een verklaring van de eigenaar (of de vertegenwoordiger van de eigenaar) dat de hond bedoeld is om te werken in een van de onderstaande gebieden.

- (a) wetshandhaving;
- (b) activiteiten van de strijdkrachten;
- (c) noodhulp, inzet bij calamiteiten;
- (d) wettige ongediertebestrijding, of
- (e) jacht, populatiebeheer en schadebestrijding.

Uit het bovenstaande rijtje volgt, dat met name het karakter en de ras specifieke eigenschappen van de (Springer) Spaniël, een veelvoud aan mogelijke taken met zich meebrengt. Bij de inzet van dit ras brengt zijn enthousiasme, gedrevenheid en onverschrokkenheid mee, dat het risico niet onaannemelijk is dat bij die inzet de staart beschadigd raakt. Het levendige gebruik van de staart is een wezenlijk kenmerk van dit ras. Daarbij komt het veelvuldig voor, afhankelijk van de inzet, dat de staartpunt of een botje in de staart beschadigd raakt en een medische ingreep noodzakelijk wordt. Dat is dan een ingreep in het kader van dierenwelzijn. Het kan niet zo zijn dat van een dergelijke ingreep wordt afgezien omdat daarmee een bepaalde inzetbaarheid niet meer mogelijk zou zijn, hetgeen de Minister ook zelf onderkent.

Aanvullend bewijs in geval van werkende honden voor de jacht

Een actuele omgevingsvergunning voor de uitoefening van een jachtgeweeractiviteit of vuurwapencertificaat dat is afgegeven aan de eigenaar van de hond, of aan de agent of werknemer van de eigenaar die de hond het meest waarschijnlijk gebruikt voor werk in verband met de jacht, populatiebeheer of schadebestrijding, of een brief van een jachtopziener, een grondeigenaar of pachter (of zijn vertegenwoordiger), een jachthouder, een organisator van Jachtactiviteiten, een clubfunctionaris of een persoon die zich bezighoudt met legale ongediertebestrijding, waarin wordt verklaard dat de fokker van de hond waarvan de staart gecoupeerd moet worden, hem bekend is en dat honden die door die fokker zijn gefokt (in voorkomend geval) op zijn land zijn gebruikt, of in zijn jacht, of voor ongediertebestrijding.

Gecoupeerde honden en shows in Engeland

Een hond waarvan de staart op of na 6 april 2007 geheel of gedeeltelijk is verwijderd, mag niet worden getoond op shows in Engeland waar het publiek een toegangsprijs moet betalen, ongeacht waar de ingreep heeft plaatsgevonden. Een hond waarvan de staart geheel of gedeeltelijk legaal is verwijderd, mag echter worden getoond op een evenement waar het publiek een vergoeding moet betalen, maar alleen om zijn werkvermogen aan te tonen en niet om aan een exterieurnorm te voldoen zoals bij hondenshows.

Koppeling van specifieke rassen aan de uitzondering

In Wales zal de hond van een bepaald type moeten zijn om gecoupeerd te mogen worden. Het betreft:

- Spaniels – Engelse Springer Spaniël, Welsh Springer Spaniël, Cocker Spaniël, maar geen combinaties van rassen
- Terriërs – Jack Russell Terriër, Cairn Terriër, Lakeland Terriër Norfolk Terriër, maar geen combinaties van rassen
- Pointers – Braque Italiano, Bretagne, Duitse langharige Pointer, Duitse kortharige Pointer, Duitse ruwharige Pointer, Hongaarse Vizsla, Hongaarse ruwharige Vizsla, Italiaanse Spinone, Spaanse Waterhond, Weimaraner, Korthals Griffon, Slowaakse ruwharige Pointer, grote Münsterländer, kleine Münsterländer

Mogelijke oplossing Nederland

“Voor populaties waarbinnen een diergeneeskundige noodzaak tot couperen hoog is blijft het van belang dat de sector preventieve maatregelen neemt voor deze pijnlijke aandoeningen.”

I. Engels model

Het Engelse model zoals hiervoor uitgewerkt, is een-op-een toepasbaar op de situatie in Nederland. Daar waar in de Wet dieren nog de uitzondering van ingrepen op medische gronden was opgenomen, zou een oplossingsrichting kunnen zijn dat bij de noodzaak om een staart te couperen, een centrale instantie, zoals bijvoorbeeld de Faculteit voor Diergeneeskunde te Utrecht, of de NVWA een daartoe strekkende verklaring af te laten geven na onderzoek. Slechts bij bewezen (recidiverende) verwondingen aan de staart kan een dergelijke verklaring worden afgegeven en tot couperen worden overgegaan. Normaliter met een enkel staartkootje of eenderde tot maximaal de helft van de staart, waarbij de functie van de staart niet wordt aangetast. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan/moet een groter deel van de staart worden gecoupeerd (bijv. in geval van levensbedreigende situaties).

II. Fokprogramma ESSCN

Doeldieren: Werklijn Engelse Springer Spaniël

Doel: Het foktechnisch terugdringen van de medisch noodzakelijke amputatie van (een deel) van de staart

Streven is bovenstaand doel te bereiken door middel van een combinatie van de volgende maatregelen:

- *Bewustwording*
Het onder de aandacht brengen van het doel en voorlichting geven over het bovenstaande doel bij de eigenaren en fokkers. Dit door middel van publicaties in het clubblad en op de website, tijdens het Fokkersoverleg en de Algemene Leden Vergadering;
- *Inventarisatie*
Onderzoek naar wijze van staartimplant en lengte van de staart bij honden met en zonder medisch noodzakelijke staartamputatie om een gefundeerd inzicht te krijgen welke invloed deze fysieke kenmerken hebben en daarmee tot een fokadvies te komen;
- *Beoordeling*
Bij de ‘workingtest’ en de veldwerkwedstrijd (‘Fieldtrials’) kan bij gebleken gelijke uitslag en geschiktheid advies gegeven worden in het kader van reu- hetzij teefkeuze voor de fokkerij. Streven is vooralsnog geen combinatie te maken met 2 honden die een medisch noodzakelijke staartamputatie hebben ondergaan. Hierna zal een evaluatie volgen van het effect van bovenstaande maatregelen.

- *Tijdpad*

Gelet op de tijd die nodig is om specifiek op staartgebruik te selecteren en te fokken, zijn stappen van 15 jaren reëel te noemen. Effect van deze methode zal dan mogelijk na vier stappen zichtbaar kunnen zijn. Een kortere periode om resultaten te kunnen evalueren wordt niet als opportuun gezien. De door de Minister genoemde periode van vijf jaar wordt dan ook louter gezien als een moment voor tussenevaluatie, waar echter nog geen (rechts)gevolgen aan te verbinden zijn.

Belang van veldwedstrijden en veldproeven

Bij veldproeven en (veld)wedstrijden wordt primair getoetst of de ras specifieke werkeigenschappen bij het betreffende dier aanwezig zijn en in welke mate. Juist de honden die laten blijken dat zij die werkeigenschappen bezitten kunnen dan als fokdier worden ingezet om deze werkeigenschappen door te geven. De lengte van de staart (aangeboren of -gedeeltelijk-geamputeerd) speelt daarbij geen enkele rol van betekenis.

De Minister onderkent dit, gelet op de overweging in de concept nota van toelichting:

“Wedstrijden en keuringen dienen binnen stamboompopulaties om geschikte individuen te selecteren voor de fokkerij. Bij verschillende rassen is het van belang dat gecoupeerde dieren onderdeel blijven uitmaken van de fokkerij, om een voldoende brede genetische basis van de populatie te behouden en sterke vermindering van de genetische variatie te voorkomen.”

Zonder een gezonde genenpool waaruit zich het ras verder ontwikkelt, zoals dat al eeuwen het geval is, zal ook geen goede inzetbaarheid bij calamiteiten, leger, politie of anderszins mogelijk zijn. En dan is de vraag waarom de door de overheid ingezette honden geen beperkingen worden opgelegd daar waar ook die honden het resultaat zijn van selectie nadat is aangetoond dat zij deze specifieke werkeigenschappen bezitten. Dat zou in strijd met het gelijkheidsbeginsel zijn. Want ook de overheid heeft er belang bij dat die specifieke werkeigenschappen behouden blijven. En daar maakt de rasvereniging zoals de ESSCN en de Cocker Spaniël Vereniging zich sterk voor.

Bij veldproeven is geen publiek aanwezig. Dat wordt ook niet gewenst omdat dit tot afleiding van de honden kan leiden en deze daardoor niet een optimale prestatie kunnen neerzetten. Voor veldwedstrijden geldt dit evenzo. Ook hier is publiek een 'stoorzender' die wordt vermeden. Veelal zijn enkel aanwezig -naast de keurmeesters- de eigenaren, fokkers, vrijwilligers die meehelpen met de organisatie en enkele familieleden.

Echter, in de concept nota van toelichting overweegt de Minister:

“Dit verbod vraagt flexibiliteit van de sector, om de selectie van dieren voor de fokkerij ook mogelijk te maken buiten een wedstrijd, tentoonstelling of keuring om.”

De sector zal zich inspannen om te kijken in hoeverre een goede selectie van dieren voor de fokkerij, anders dan door veldproeven of wedstrijden en keuringen vorm kan krijgen. De Minister dient evenwel zich bewust te zijn van het feit, dat het systeem van veldproeven en (veld)wedstrijden al eeuwen geleden is ontwikkeld en daarmee ook zijn nut en noodzaak heeft bewezen. Verder is het relevant op te merken dat de kwaliteit van een keurmeester op zijn waarde geschat dient te worden en deze aan zeer strenge eisen is gebonden binnen Europees verband.

Nimrod proeven

De jaarlijks gehouden NIMROD proeven trekken vaak grote aantallen bezoekers. Het doel van NIMROD is enerzijds aan het einde van het seizoen van de jachthondenproeven het in wedstrijdverband vergelijken van de prestaties van de meest succesvolle honden en anderzijds jagers en andere belangstellenden een inzicht te geven in de mogelijkheden van goed opgeleide jachthonden.

Daar waar gecoupeerde honden niet meer deel kunnen nemen aan veldproeven en (veld)wedstrijden, ongeacht binnen welke sector deze honden ingezet worden, vervalt de mogelijkheid om uiteindelijk de beste honden in hun lijn te laten zien wat zij kunnen. Aldus vervalt de mogelijkheid van selectie van juist die honden welke beschikken over de beste genenpool. Dit klemt temeer daar het juist de honden zijn die graag laten zien waar ze goed in zijn en daar plezier aan beleven. Is dat niet juist waar het bij dierenwelzijn om gaat?

Inteelt coëfficiënt

Wij letten als ESSCN in hoge mate op de COI-waarde (inteelt coëfficiënt) binnen ons ras. Het simpelweg uitsluiten van honden, waarbij om medische reden een staartamputatie heeft plaatsgevonden, op evenementen waar ze hun kwaliteiten kunnen laten zien, zal leiden tot een significante vernauwing van de genenpool, waardoor een ongewenste verhoging van de COI-waarde kan optreden. Hier is al jaren geleden actief op ingezet. Dit aspect wordt door het Ministerie overigens genoemd in de memorie van toelichting, maar kennelijk wordt daaraan geen groot belang gehecht terwijl het belang hiervan wel tot uitdrukking wordt gebracht in de Europese Verordening zoals in deze zienswijzen aangehaald en een wezenlijk aspect van dierenwelzijn betreft.

Waarom komt amputatie van (een deel van) de staart bij Engelse Springer Spaniels relatief veel voor?

Onderzoek / data

Al vele jaren is onderzoek gepleegd naar verwondingen aan de staart bij bepaalde rassen, als gevolg van de aard van het ras en de inzet daarvan. Hieronder volgt een samenvatting van verschillende publicaties rondom het couperen.

Het couperen van staarten verschilt van het medisch couperen van staarten, wat gedaan wordt bij een traumatische verwonding of misvormingen aan de staart die de functie van de hond negatief beïnvloeden of het risico op verwondingen vergroten.

De legaliteit van het couperen van staarten varieert over de hele wereld, waarbij sommige landen het volledig verbieden en andere alleen het medisch couperen van staarten toestaan. Het Verenigd Koninkrijk heeft al het couperen van staarten verboden, behalve voor werkhondenrassen die hiervoor een dierenartsverklaring hebben.

Het couperen van een staart, wat een amputatie is, is anders dan 'bobbing'. De meest voorkomende reden voor een volledige of gedeeltelijke amputatie van de staart van een hond is een traumatische verwonding die genezing van de staart onmogelijk of riskant maakt. Staartamputatie kan ook gebeuren als er misvormingen zijn die de beweging of het functioneren van de hond negatief beïnvloeden, of als het risico op letsel groot is.

In het Verenigd Koninkrijk is het couperen van staarten bij honden voor cosmetische doeleinden al lang verboden. De Animal Welfare Act van 2006 beperkt het uitvoeren van deze praktijk in Engeland en Wales, met een uitzondering voor de Terriërs en HPR (Hunt-Point-Retrieve) en Spaniël rassen die gecategoriseerd zijn als werkrassen en daarvoor door een dierenarts gecertificeerd zijn.

De wetten van het land staan het medisch couperen van staarten toe voor puppy's van deze rassen, maar de ingreep moet binnen de eerste vijf dagen van het leven van de hond worden uitgevoerd. Daarnaast moet de eigenaar bewijzen dat de puppy gefokt is om te werken door middel van documenten en een dierenartscertificaat. Na de operatie moet de dierenarts ook certificaten ondertekenen om aan te tonen dat de puppy gecoupeerd en gechipt is, zoals de wet voorschrijft.

Als de staart gecoupeerd wordt bij een volwassen hond, wordt de procedure ingewikkelder en is amputatie onder algehele narcose nodig. (Dus hoe eerder het gedaan wordt, hoe

makkelijker het is voor de hond. De Engelsen zijn van mening dat, indien het ras behoort tot: Terriërs, HPR en Spaniëls, zij voor de leeftijd van 5 dagen door een daarvoor gecertificeerde dierenarts gecoupeerd mogen worden, dit om trauma in de toekomst te voorkomen).

Soorten staarttrauma

Er zijn verschillende soorten staarttrauma's die de hond kunnen treffen. De staart van de hond bestaat uit botten, spieren, bloedvaten en zenuwen, die allemaal gevoelig zijn voor letsel.

Hier zijn de soorten of categorieën waarin verschillende staarttrauma's vallen:

- Huid : Snijwonden, beten, schaafwonden, zweren
- Spier : Verrekkingen of verscheuringen van de spieren en pezen in de staart
- Skelet : Ontwrichting c.q. breuken van wervels, en breuken in de botten van de staart, ruggengraat en heupen
- Neurologisch: Verwondingen die de zenuwen van de staart, wervelkolom en heupen en sommige lichaamssystemen aantasten.

(Bron: Dr. Melody R. Conklin, Katie Grzyb, DVM)

(Bron: Amputatie is te verkiezen boven voortdurende pijn, Greg Harasen, DVM)

Schaafwonden

Honden krijgen vaak schaafwonden aan hun staart. Dit zijn oppervlakkige wonden die gekenmerkt worden door:

- *haaruitval
- *Ontstoken huid die meestal rood is
- *Mild bloeden
- *Korstjes

Schaafwonden worden meestal veroorzaakt door trauma

Snijwonden

Snijwonden zijn ernstiger wonden dan schaafwonden. Deze snijwonden kunnen glad, gekarteld/onregelmatig zijn, de onderliggende spieren, bloedvaten en bot blootleggen en bloeden vaak.

Ongeacht de oorzaak hebben snijwonden vaak medische verzorging nodig.

De lengte en diepte van de snijwond bepalen of deze conservatief (wondverzorging en zwachtelen) of operatief behandeld moet worden. De meeste snijwonden vereisen antibiotica en pijnmedicatie.

Snijwonden gaan meestal dieper door de huid heen en kunnen zelfs de spieren, zenuwen en soms botten aantasten. De bloeding is vaak hevig. De hond kan tijdens het bloeden met de staart blijven kwispelen, wat voor een rommelig tafereel kan zorgen.

'Happy Tail Syndroom'

Happy tail syndrome klinkt misschien als iets waarvan u wilt dat uw hond het heeft, maar dat is het niet. Deze aandoening komt vaak voor bij honden met een lange staart, zoals Labradors, Pitbulls, Greyhounds en jachthondenrassen die uitbundig met hun staart kwispelen en deze voortdurend tegen vaste voorwerpen zoals tafels, bomen, muren en hekken slaan (toevoeging ESSCN: zoals bij de Engelse Springer Spaniël). Het resultaat is een staart met bloedende zweren en blootliggende zenuwen die niet kunnen genezen door herhaald trauma.

In sommige gevallen kan een conservatieve behandeling met topische antibiotica, zwachtelen door een diergeneeskundig team, pijnmedicatie en milde kalmeringsmiddelen werken. Chirurgische staartverkortening kan nodig zijn voor sommige honden met deze aandoening.

Langdurig zwemmen, actief jagen en krachtig spelen zijn enkele van de activiteiten die een slappe staart kunnen veroorzaken.

Ontvelling

Ontvelling komt ook vaak voor. Dit type letsel ontstaat wanneer de huid van de staart afgestroopt wordt zodat het onderliggende weefsel, de zenuwen en de spieren bloot komen te liggen. Deze verwondingen vereisen vaak amputatie van de staart, tenzij ze klein zijn.

Staartpuntnecrose

Voortdurend slaan van de staart tegen voorwerpen en aantasting door bacteriën resulteert vaak in letsel aan de huid. Deze verwondingen beschadigen het weefsel van de hond en kunnen tot necrose leiden.

De staartpunt wordt eerst haarloos. Naast het haarverlies kan de huid zelf al bloederig of broos zijn. In latere stadia wordt de huid van de staartpunt zwart en kan het een vieze geur verspreiden. Aangetaste honden krabben en bijten hevig aan hun staart. Een gevaarlijke, kritieke complicatie van deze aandoening is sepsis (bloedvergiftiging).

Bron: Veterinary Record (2010) 166, 812-817 doi: 10.1136/vr.b4880

G. Diesel, BVSc, MSc, PhD, MRCVS, D. Pfeiffer, DrMedVet, PhD, MACVSc, DipECVPH, D. Brodbelt, MA, VetMB, PhD, DVA, DipECVAA, MRCVS, Department of Veterinary Clinical Sciences, Royal Veterinary College, Hawkshead Lane, North Mymms, Hertfordshire AL9 7TA S. Crispin, MA, VetMB, BSc, PhD, DVA, DVOphthal, DipECVO, FRCVS, Afdeling Anatomie, Universiteit van Bristol, University Walk, Clifton, Bristol BS8 1TD.

Een recent onderzoek, dat de soorten verwondingen en oorzaken van kreupelheid registreerde bij honden die betrokken waren bij het jagen op wild, toonde een zeer significant verband aan tussen staartverwondingen en het niet gecoupeerd zijn bij springer spaniels ($P=0,008$) en cocker spaniels ($P=0,004$) (Houlton 2008).

Beide onderzoeken vertegenwoordigden een subgroep van de hondenpopulatie in Groot-Brittannië en werden uitgevoerd vóór de invoering van de beperkingen op het couperen. Bovendien was de studie van Houlton (2008) van werkhonden gebaseerd op een eenvoudige steekproef en de studie van Darke en anderen (1985) is meer dan 20 jaar oud; daarom werd verder onderzoek om staartletsels in Groot-Brittannië te evalueren noodzakelijk geacht. Het doel van deze studie was om het risico op staartletsel te kwantificeren, om vast te stellen in welke mate het couperen het risico op staartletsel vermindert en om andere belangrijke risicofactoren voor staartletsel bij honden in dierenartspraktijken in Groot-Brittannië te identificeren.

Onderzoek naar soorten staartletsel

Van de 97 gevallen waarvoor een vragenlijst werd ingevuld, werd 70,1% (68 gevallen) gerapporteerd als rijtwonden en bloedingen, 20,6% (20 gevallen) als breuken of ontwrichtingen, en van de rest (9,3%, negen gevallen) waren zes gevallen zelftrauma en drie gevallen neoplasie. Uit de vragenlijsten bleek dat 44,3% (43 gevallen) recidiverende staartverwondingen waren (gebaseerd op de beoordeling van de eigenaren) en 53,6% (52 gevallen) niet recidiverende verwondingen; in twee gevallen werd niet vermeld of de verwonding recidiverend was. Volgens de beoordelingen van de eigenaren werd 36,1% (35 gevallen) van de verwondingen veroorzaakt doordat de hond met zijn staart tegen een muur, kennelmuur of ander huishoudelijk voorwerp stootte, 17,5% (17 gevallen) waren verwondingen door ondergroei of hekken tijdens het sporten of werken, 14,4% (14 gevallen) waren te wijten aan het feit dat de staart tussen een deur terecht was gekomen, 15,5% (15 gevallen) waren te wijten aan andere oorzaken, en in 16,5% (16 gevallen) was de oorzaak onbekend. De meeste verwondingen (57,7%, 56 gevallen) werden conservatief behandeld met antibiotica, ontstekingsremmers en verband, 30,9% (30 gevallen) resulteerde in amputatie van de staart, en 11,4% (11 gevallen) had geen specifieke behandeling nodig. Risicofactoren voor staartletsels.

Als een van de belangrijkste risicofactoren voor staartletsels die in het uiteindelijke multivariabele model werden geïdentificeerd, staat het ras genoemd: Engelse springer spaniels hadden 5,97 keer zoveel kans op een verwonding als labradors en andere retrievers, en windhonden, lurchers en whippets hadden 6,85 keer zoveel kans. Honden met gecoupeerde staarten hadden 0,03 keer zoveel kans op een verwonding als honden

die niet gecoupeerd waren. Honden die overdag, 's nachts of allebei in kennels werden gehouden, hadden 3,60 keer zoveel kans op een staartblessure als honden die niet in een kennel werden gehouden. Ook hadden honden die met hun staart kwispelden in een zeer wijde hoek 3,72 keer zoveel kans op een verwonding en honden die met hun staart kwispelden in een matig wijde hoek 2,91 keer zoveel kans op een verwonding dan honden die met hun staart kwispelden in een smalle hoek.

Andere factoren (de hoogte en het gewicht van de hond, de lichaamslengte, het vachttype en het type staarthaar) bleken ook significante factoren te zijn (resultaten niet weergegeven). Deze factoren werden echter niet opgenomen in het uiteindelijke model omdat er een sterke collineariteit was met het variabele ras, waardoor de standaardfouten van de schattingen voor ras toenamen en het model onstabiel werd. De variabele "werk" werd in het model opgenomen vanwege het a priori belang in "werk" als risicofactor, ondanks het feit dat deze variabele niet significant was. Een variabele die honden indeelt in "jacht", "ander soort werk" of "geen werk" werd ook beoordeeld en bleek niet significant te zijn. Er werden geen interacties gevonden en de "fit" (Goodness of fit) van dit onderzoek was goed.

Framing richting politiek

Maar al te snel wordt gekeken naar het couperen van staarten en oren ten behoeve van hondenshows. Dat is echter niet wat in deze zienswijze wordt verdedigd. Het gaat ons om 'werkende honden'. Dus honden die ingezet worden op grond van hun specifieke werkeigenschappen en ras eigen kenmerken.

Daarbij is het gegeven dat bij paarden en varkens het couperen van staarten veelvuldig de gangbare praktijk bleek te zijn, het nut en noodzaak hiervan niet altijd even duidelijk is en ook niet in het kader van dierenwelzijn te verdedigen valt. Dat misbruik van de uitzondering in de wet een doorn in het oog van de politiek is, kan niet rechtvaardigen dat een 'mogelijk' misbruik voor de toekomst als grondslag voor afwezigheid van een uitzonderingsbepaling of duidelijke nuancering moet gelden.

Daar waar het specifiek honden betreft die ingezet worden voor de jacht, hetgeen wij als 'werkende honden' omschrijven, geldt dat onder een klein deel van de bevolking duurzame benutting van wild omstreden is, vooral gedreven vanuit een ideologische opvatting, dat het niet aan de mens zou zijn een dier te benutten om te voorzien in de primaire levensbehoefte van voedsel.

Bij misschien wel de meeste personen behorend tot deze beperkte groep aanhangers van dit gedachtengoed, is de opvatting zelfs nog extremer: zij zijn ook principieel tegen het doden van dieren die onredelijk veel schade toebrengen aan bijvoorbeeld groenten, fruit, andere gewassen, natuur, andere diersoorten, infrastructuur enzovoort. Zij achten die persoonlijke mening relevanter dan maatschappelijke belangen en opgaven als bescherming van voedsel, dierziektebestrijding, weidevogels en het voorkomen van verkeersonveilige situaties. Regelmatig verstoren zij bijvoorbeeld in georganiseerd verband de uitvoering van provinciaal vastgesteld ganzenbeheer en ook jacht, waarbij intimidatie helaas geen uitzondering is.

Niet onbelangrijk is daarbij de inzet van goed getrainde honden, die in staat zijn om wild op te stoten, te retrieven of ziek geschoten dieren binnen te brengen, ongeacht of deze in het water of op onbereikbare plekken terecht zijn gekomen. Dat wordt niet alleen als weidelijk gezien maar mag van iedere jager geëist worden.

Aangezien een ruime meerderheid van de Nederlanders wel nut en noodzaak inziet van al deze vormen van jacht, populatiebeheer en schadebestrijding, bedient de kleine groep rabiate tegenstanders zich niet zelden van gezochte gelegenheidsargumentatie, soms op het eerste oog nog reëel klinkende redeneringen en misleidende beeldvorming. Op die manier pogen zij voortdurend, en daarbij onder het mom van het voorkomen van dierenleed en in het belang van

dierenwelzijn, en ten koste van alles hun ideologische agenda middels salamitactieken alsnog te realiseren, in weerwil van diverse maatschappelijke belangen en individuele rechten.

Zo wordt ingezet op het frame dat jagers moedwillig en ten onrechte afgeschilderd worden als kwaadaardige mensen die "enkel voor de lol" als "plezierjager" zomaar wat dieren doodschieten. Dat er zelfs in deze tijden nog altijd organisaties zijn die niet beseffen dat woorden ertoe doen en gelieerde personen tot verkeerde daden kunnen aanzetten, is tot daaraan toe. Maar dat dit gedachtengoed en deze desinformatie postvat in politiek- bestuurlijke afwegingen is misschien nog wel ernstiger.

Het lijkt er dan ook sterk op, dat de kern van het hiervoor genoemde gedachtengoed, onder het mom van dierenwelzijn, met name de jachthondenwereld raakt, onder de mededeling "dan ga je toch niet jagen". Maar zoals uiteengezet, worden werkende honden niet alleen voor de jacht getraind en ingezet, maar ook voor het leger, politie, drugspreventie en hulp bij calamiteiten. Zou dan de stelling zijn "dan ga je toch geen honden inzetten om overlevenden onder het puin te zoeken...? Dergelijke discussies dienen geen enkel doel, en al helemaal niet het welzijn van dieren.

De ESSCN doet een dringend beroep op de minister om nadrukkelijk afstand te nemen van dat soort uitingen en de organisaties die zich daaraan schuldig maken. Zij vraagt de minister om duidelijk waardering uit te spreken voor alle facetten van het vele vrijwilligerswerk dat professionele keurmeesters en fokkers naar eer en geweten en zorgvuldig verzetten, veelal nota bene ook als partner voor de overheid zoals aangegeven. Door enkel te handelen vanuit vrees voor misbruik, terwijl er juist diverse controlemogelijkheden bestaan om het dierenwelzijn te borgen, en aldus nuances volledig te schrappen, gaat daarvan juist een tegenovergesteld signaal uit. Blijven valse sentimenten en gemanipuleerde beeldvorming onweersproken, gevoed en worden deze zelfs beloond, dan leidt dit tot oneigenlijke argumentatie (vrees voor toekomstig misbruik) en symboolpolitiek.

Misbruik of handelen in strijd met dierenwelzijn moet bestreden worden, maar niet over de rug van de eigenaren en belangenverenigingen die juist handelen in het kader van het welzijn van hun dier.

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

In het kader van de belangenafweging heeft de minister bij de besluitvorming de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht te nemen op basis van de in paragraaf 3.2 van de Algemene wet bestuursrecht vereiste zorgvuldigheid, evenwichtigheid en evenredigheid betracht door de resultaten en de gebruikte methoden van de aan het besluit ten grondslag liggende onderzoeken niet op enigerlei wijze te verifiëren. Het komt de ESSCN voor dat reeds in het buitenland uitgevoerde onderzoeken naar de noodzaak tot het (gedeeltelijk) amputeren van staarten, een zorgvuldige basis vormen die thans buiten beschouwing lijkt te blijven.

Dat is niet alleen in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur maar ook met het interne te volgen beleid van de minister bij de voorbereiding en totstandkoming van algemeen verbindende voorschriften als het onderhavige.

Gelet op de overweging van de Minister: "*De handhaving wordt vereenvoudigd, aangezien er geen enkel gecoupeerd dier meer aanwezig mag zijn op een wedstrijd, tentoonstelling of keuring*", is in het geheel geen sprake van een evenwichtige c.q. evenredige belangenafweging bij het besluit van de Minister. Dit klemt temeer, daar de Minister aangeeft dat het couperen van de staart van honden in het belang van dierenwelzijn niet is aangewezen als ingreep waarmee niet mag worden deelgenomen aan wedstrijden.

Samen werken aan echte verbetering

De ESSCN onderschrijft de als paragraaf 5 geformuleerde voorkeursoptie voor zover daarbij het dierenwelzijn en aanpak van dierenleed wordt beoogd, maar met de kanttekeningen die in deze zienswijze zijn gemaakt. De gevolgen van de wet ten aanzien van specifieke rassen zijn niet in

kaart gebracht. Door een te beperkte grondslag te nemen voor een algeheel verbod, gebaseerd op misbruik in het verleden en kennelijk vrees voor misbruik in de toekomst, wordt miskend dat daarmee bepaalde hondenrassen worden benadeeld, en daarmee dierenleed in de hand wordt gewerkt.

Een specifieke formulering van uitzonderingsmogelijkheden voor specifieke rassen, controleerbaar en ook te handhaven, is wenselijk. Een aanzet daartoe wordt met deze zienswijze beoogd.

- Ga uit van verantwoordelijkheid, vertrouwen en betrokkenheid van professioneel opgeleide keurmeester, fokkers en vrijwilligers;
- Neem wettelijk vastgelegde verantwoordelijkheden, rechten en rolverdeling in acht;
- Wijs een centrale keurende organisatie aan die beoordeelt of een gedeeltelijke amputatie te rechtvaardigen valt;
- Ga illegale praktijken en valse veterinaire verklaringen tegen, waaronder het bewust in een ander land laten couperen van dieren omdat het daar legaal is;
- Verbeter protocollen die de status van werkende honden kunnen controleren en monitoren;
- Ondersteun belangenorganisaties, zoals de Raad van Beheer, Orweja en de specifieke rasverenigingen;
- Ontwikkel een breed gedragen beoordelingsmethode voor andere soorten werkende honden;
- Harmoniseer beleid overeenkomstig de regelingen op Europees niveau;
- Leer van naburige en vergelijkbare landen, zoals Duitsland en Engeland;
- Hanteer een ruime overgangperiode om fokkers in staat te stellen het 'happy tail syndrome' in een nauwgezet fokprogramma terug te dringen, evaluatie na vijf jaar is niet opportuun;
- Hanteer uitzonderingen voor veldproeven en (veld)wedstrijden met het oog op zorgvuldige selectie op werkeigenschappen;
- Ontmoedig het aanschaffen van gecoupeerde honden;
- Sluit deelname van gecoupeerde honden uit in geval van tentoonstellingen en keuringen; dus uitsluiten van publieke doelstellingen. Dus honden met gecoupeerde oren zijn per definitie uitgesloten.

En zo zijn ook op andere onderdelen en voor andere betrokken doelgroepen (Raad van Beheer, ORWEJA en Rasverenigingen) effectieve initiatieven mogelijk. Gezamenlijk kunnen we langs dit soort actielijnen stappen zetten die verbeteringen in plaats van beperkingen kunnen opleveren.

Bij het opstellen van deze paper is een petitie in status nascendi, gericht aan alle rasverenigingen die lid zijn van de Raad van Beheer om te pleiten voor het handhaven van uitzonderingen op het couperen van hondenstaarten.

De Raad van Beheer kan zich met deze oplossingsrichting verenigen.

Ook de KNMvD (Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde) onderschrijft het bovenstaande.

Wij ontvangen graag een uitgebreide reactienota op de bij deze internetconsultatie ingebrachte zienswijzen en daarin gemaakte punten, opmerkingen en vragen en zijn graag tot nader overleg bereid.

10/01/2025/ESSCN